

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿ ԵՍԼ ՄԱՏԵԱՆՔ

ԾԱՂԿԱՔԱՂ ՀԱՏՈՒԱԾՔ ԶՕՏԱՐԱԶԳԻ ՄԱՏԵԱՆՔ : — Մասն Ա. Արշակ. յորում ճարտասանութեան և գրագիտութեան հետամուտ եղողք հաւաքեալ կը գտնեն հատընտիր օրինակներ 'ի զանազան հին մատենագրաց. (Պատարագ, Դիմալեն, Թեոփրաստ, Եսթինէս, Լիւիոս, Սալուստիոս, Յուլ. Կեսար, Կիլիւրոս, Տակիտոս, Սենեկա, Պլինիոս Իրագրէն և այլն) և 'ի նորոց (Ֆլենելլոս, Պոստիւմ, Ֆլեւիւս, Մագարոն, Մասուլէոն, Պիւֆֆոն, Պետր. Սէն Բեթ, Պարմէլլոս, Թոմաս, Սալուստի, Ֆրէյստիտոս, Հելլո, Վելլո, Նեպեր, Շարպարիան, Թիէր, Լամարտին, Շելլէս, Տոբ. Դասսոյ, Պետր. Պետրոյ, Դասսոյ. Կորդի, Բրիտո. Գուլմայոս, Մանդոնի, և այլն) : բաժանեալ ըստ զանազան ոճոյ գրութեան, որք են Պատմականք, Նկարագրականք, Սահմանականք, Առակք, Այլաբանութիւնք, Բարոյականք և Կրօնականք, Նկարագիրք ազգաց, Կենդանագիրք անձանց և Զուգակշիռք, Բարոյական նկարագիրք, Նամակք, Յառաջաբանք, Ճարտասանականք, Վերջաբանք. և այս այլ և այլ կերպ գրութեանց դիւրագոյն վարժելու և դիտողութեանց արժանի օրէնքն ալ աւանդուած են 'ի սկիզբն ամեն նոր մասին 'ի Մարմոնթեէ կամ 'ի Լահարբէ. և բովանդակ գործոյն 'ի կանխաբանութիւն 'ի բրեւ պատուէր ոճոյ ընդհանուր գրութեան գրուած է Պիւֆֆոնի Կանոնք արուեստի Մագիստրոս-Լեան Գաղղ. ազգէ միայն յօդանալու ճառին գլխաւոր մասը :

ՌԱՍԻՆԻ (ԼՈՒԴՈՎԻԿ) ԳԵՐԹՈՒԱԾ Ի ԿՐՕՆՍ 'Ի ՎԵՅ ԵՐԳՍ. Թարգմանեալ ոտանաւոր և յանգաւոր չափմամբ 'ի Գեր. ԵԴԱԽԱՐԴԱՅ արքեպիսկոպոսէ Հիւրսիք. ազգու և գեղեցիկ քերթուած ըստ նիւթոյն, որոյ յարգն աւելի ևս յայտնի ընկելու համար դնենք հոս Յ. Մ. Ռուսոյի գատաստանը գործոյն յառաջաբանութենէն քաղելով. « Որ « չափ և գերապանծ է քերթուածն կրօնից ըստ « մեծութեան իրացն՝ զոր երգէ, մարթ է ասել՝ « թէ նոյնչափ և եղանակ երգոյն իցէ զարմանալի, « թէպէտ նկատիցեմք 'ի նմա զհաւաքումն, զըն. « տրութիւն և զկորով ցուցակութեանցն, և թէ « զյօրինուած և զհանձարեղ կարգաւորութիւն « նոցին. որք ճարտար արուեստիւ քերթուին զմի. « մեանս բացատրելով՝ այնպէս լուսաւոր և կորո. « վի յարգարեն զքերթուածն, զի անհնար է և « կարի իսկ զաչացու և յամառ անհաւատու. « թեան զգէմ ունել նմին :

« Բայց քանզի նորին իսկ զօրութեան քեր. « թուածոյս մարթէր անհաճոյ լինել 'ի միտս յո. « լովագունից՝ որ ոչ ախորժեն զօգտակարն ա. « ռանց զուարճութեան, և որք մտադիւրագոյնս « փոխանակեն զօգուտ ընդ ախորժից՝ քան զա. « խորժս ընդ օգտի, հոգացաւ քերթողս ստէպ և « ճոխ այլակերպութեամբ նկարագրութեանցն՝ « զորս սփռէ ընդ քերթուածն առ հասարակ, և « վայելութեամբ բացատրութեանցն՝ ախորժելի « առնել զայն : Որպէս զի եթէ երբեք արժանիցէ « կոչել զքերթութիւն՝ բարբառ գից, զսա ար.

« Ժան է կոչել բարբառ Աստուծոյ, որ ինքնին « իսկ թուի 'ի սմա բարբառել 'ի ձեռն այնորիկ՝ « յոր ազգեաց զճատագովութիւն կրօնիցն իւ. « րոց » :

ՂԱԶԱՐԱՅ ՓԱՐՊԵՅԻՈՅ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ԵՒ ԹՈՒՂԹԱՌ ՎԱՀԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ. առձեռն փոքրագիր տպագրութիւն քանի մը կարեւոր ծա. նօթութեամբք, ըստ ոճոյ նախնի ընտիր մատենագրաց, երեք Դրուագ բաժնած, այսպէս կոչելուն համար պատմագրին իր գրոց մասերը, ինչպէս որ իրաւցնէ ալ երեք գլխաւոր մասն ունի պատմութիւնը : Պատմագրիս այս գործոյս նոր օրինակ՝ քան ինչ որ 80 տարիէ 'ի վեր ունինք, ձեռք բերած չըլլալուս՝ միայն յայտնի վրիպակներն ուղղած ենք. այլ Ս. Սահակայ տեսլեան ու մեկնութեանը մէջ՝ ըստ հնագոյն և ընտրելագոյն ճառընտիր օրինակաց՝ առաւելապէս ուղղագրութիւններ ըրած ենք : Իսկ Թուղղ Պ. Մկրտիչ Էմին հմուտ գրագիտին հրատարակածին վրայէն տպագրուած է. բայց ցարգ մէկ ձեռագիր օրինակ գտնուած ըլլալուն՝ կան տարակուսական և ուղղութեան կարօտ մասեր, զորս նոյնպէս թողած ենք, ըստ առաջին տպագրողաց. միայն անոնց աչքէն վրիպածն ուղղագրելով, յորոց գլխաւորագոյնն է ձեռագրին թերթից յետ և առաջ խառնակ կազմութեան պատճառաւ կարգէն դուրս գանուող երկայն հատուած մը մտադիր քննութեամբ ըստ կարգի դասաւորելին, յորում տակաւին (էջ 593) ըստ ամենայնի չկապուիր իմաստը՝ հատուած մը պակաս ըլլալուն :

ՏԱԿԻՏԵԱՅ ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍԻ ՏԱՐԵԴԻՐՔ ՍԿՍԵԱԼ Ի ՄԱՀՈՒԱՆԷ ՄԵԾԻՆ ԱԻԳՈՍՏԵԱՅ. Թարգմանալեան Տեառն ԵԴԱԽԱՐԴԱՅ արքեպիսկոպոսի Հիւրսիք : Տակիտոսի Տարեգիրքն իրեն գլուխ գործոցը կը համարուի, և կը բովանդակէ չորս ինքնակալաց Ժամանակ, Տիրերի, Կալիգուլայ, Կլաւդեայ և Ներոնի. բայց Կալիգուլայ Ժամանակին պատմութիւնն ամբողջ կորսուած է, և Կլաւդեայ՝ միայն վերջին մասը մեզի հասած է : Իսկ պատմագրիս գովեստը դնենք հոս ըստ հայկաբան Թարգմանչին համառօտ վկայութեանը. « Ոչ որ 'ի պատմագրաց հա. « ւասարէ ոճոյ նորա. ամենայն ուրեք 'ի պատ. « մութեան իւրումս իրելի առնէ զառաքինութիւն, « և ատելի զյոռութիւն. տեսութիւնք նորա հան. « ճարեղք և խորագնինք. պեղէ զնորս սրտից ա. « ռանց ճգան և բռնի հետազօտութեան : Ի հա. « մառօտութեան անդ իւրում հզօր են ասացուածք « նորա. և նկարագիրք կենդանատիպք և ճշգրիտք՝ « առանց արուեստակեալ զարդուց. և է յամե. « նայն Ժամանակի գովեալ առ իմաստունս որպէս « օրինակ պատմագրաց :

Ա Ձ Դ

ԲԱԶՄԱՎԷՊ ՀԱՆԴԻՍԱՐԱՆՍ եռամսեայ՝ ապրիլ, յուլիս, հոկտեմբեր, յունուար ամսոց մէջ կը հրատարակուի :

Ընկերագրութեան քաղաքներն են Կ. ՊՈԼԻՍ՝ Սեդոս խան ու ՎԵՆԵՏԻԱ՝ Վանք Մխիթարեանց :

Տարեկան գինն է Ֆր. 12.

Այս Պրակիս գինն է Ֆր. 3

A V I S

La REVUE POLYHISTORE *trimestrielle*, paraît dans les mois d'avril, de juillet, d'octobre et de janvier.

On s'abonne à CONSTANTINOPLE, à *Seghpos Khan*, à *Galata* dans la rue *Perschembé bazar* : à VENISE, au Couvent des PP. Mékhitharistes, de l'île de S. Lazare.

Le prix annuel 12 francs.

Le prix de cette livraison 3 francs.

